

Polstoletna opora mišljenju in delovanju

Gregor Butala

Ljubljana – Ob petdesetletnici zbirke *Knjižnica MGL*, ki so jo na četrtek večer v Mestnem gledališču ljubljanskem zaznamovali tudi s slovesnostjo *Petdeset let je malo – za katedralo*, na kateri so s pomočjo »prigodniške poezije« Mile Kacič (ki je ravnokar izšla kot 147. zvezek v tej zbirki) simpatično zaznamovali visoki jubilej, so v sredo o polstoletni zgodovini te specializirane gledališke edicije spregovorili tudi na tematski okrogli mizi. Pogovor, ki ga je vodil Matej Bogataj, je dodobra osvetlil bistveno vlogo te zbirke pri oblikovanju slovenskega gledališkega prostora.

Na začetke Knjižnice MGL, ki jo je zasnoval Dušan Moravec, sicer tudi njen prvi urednik, se je uvodoma ozrl teatrolog **Vasja Predan** in opozoril na dejstvo, da pred tem v slovenščini ni bilo kaj dosti literature o gledališču, še slabši pa je bil položaj na področju gledališke publicistike. »Moravčeva programska odločitev za nekakšno štiridelno usmeritev zbirke, ki bi obsegala izvorna dela, memoare, publicistiko in priročnike, ustvarjali pa bi jo – vsaj sprva – izključno domači avtorji, je bila v tem pogledu ključna, saj se je s tem sploh začel odpirati prostor za tovrstno literaturo v slovenskem prostoru,« je menil Predan. »Moravec se je dobro zavedal nujnosti refleksije o gledališču,« je dodal **Ivo Svetina**. Poudaril je, da zbirka zelo natančno govori o tem, kako se je v desetletjih razvijala slovenska gledališka misel. O začetkih te zbirke je Predan dodal še eno zanimivo podrob-

nost: kljub podpori, ki jo je imel Moravec pri vodstvu gledališča, je zbirka doživljala tudi nasprotovanja – in to igralskega ansambla, ki jo je razumel kot nepotrebno porabo denarja, namenjenega gledališču in njegovi produkciji.

O pomenu Knjižnice MGL za slovenski gledališki prostor priča tudi izjava režiserja **Mileta Koruna**, da je bila ta zbirka »količek, ob katerem sem rasel«. Poudaril je, da so nekatere knjige, ki so izšle v njej, kot na primer Javorškov *Harlekinov plašč* ali Gavellova *Igralec in gledališče*, odločilno zaznamovale njegovo delo – pa čeprav je moral pozneje, denimo v 70. letih prejšnjega stoletja,

iskati informacije o sodobnem gledališču tudi drugje. Na vlogo Knjižnice MGL pri razvoju terminologije in orodij za konstruiranje gledališke vednosti je opomnil teatrolog dr. **Andrej Inkret**: »S to zbirko smo v določenem smislu lovili teoretični priključek s svetom, posebno pomemben pa je bil občutek, ki ga je že na začetku v to zbirko vtikal Moravec – da ima gledališče svojo zgodovino in da samo ogled predstave ni dovolj, da bi ga razumeli.« K celostnemu razumevanju gledališča pa je, kot se spominja, v prvih letih izhajanja zbirke celo bolj od teoretskih izdaj pripomogla memoaristika. Podobno je menila dramaturginja **Diana Koloini**: »Ta zbirka je s svojimi vsebinami bistvena za mišljenje in de-

lanje gledališča; ponuja namreč zglede, kako sploh razmišljati o gledališču, in zelo pomembno je, da lahko te stvari prebereš v lastnem jeziku, v katerem misliš in deluješ.«

Čeprav je Vasja Predan zatrdil, da smo lahko po zaslugi Knjižnice MGL upravičeno samozavestni in ponosni, saj so v njej izšla izjemna dela slovenskih avtorjev, kakršnih se ne bi sramovala nobena kultura, pa se je ob premisleku zgodovinske vloge te zbirke nujno zastavilo tudi vprašanje o njeni prihodnosti: kaj z njo v času, ko dela, kakršna so do zdaj sestavljala program Knjižnice MGL, izhajajo tudi pri drugih založbah? Navzoči so se strinjali, da prostor za objavo specializiranih del s področja gledališča ni tako velik, da bi to ogrozilo nadaljnjo pot zbirke, sploh če upoštevamo njeno edinstvenost.

»V evropskem merilu ni gledališke edicije, ki bi izhajala toliko časa in v takšnem obsegu,« je poudarila dolgoletna urednica **Alja Predan** in dodala, da je ta kontinuiteta »zavezujoča«. Sedanja urednica **Petra Pogorevc** pa je menila, da je zbirka tako dolgo obstala prav zato, ker so vsi njeni uredniki ohranjali živo razmerje s prakso in je v Knjižnici MGL tako vselej izhajalo »tisto, kar je bilo v danem trenutku potrebno«. Ob nadaljevanju take usmeritve – ki bo sledila sodobni scenski umetnosti v vsej njeni raznovrstnosti – se torej za smisel in preživetje zbirke ni bati, dejstvo, da tovrstno literaturo izdajajo tudi drugi, pa po njenem mnenju zgolj odpira možnosti za morebitno sodelovanje.